

miljöpartiet
de gröna

FRAMTIDSVISION

SUNDSVALL 2014-2018

Miljöpartiet de gröna är en del av en global grön rörelse som strävar efter en värld där alla kan leva ett gott liv utan att försämra förutsättningarna för kommande generationer.

Vi vill föra en politik där vi lever inom naturens ramar, med insikt om vårt djupa beroende av varandra. Vi vill vara en röst för dem som inte kan göra sina röster hörda.

Denna gränslösa solidaritet kan uttryckas trefaldigt:

→ **Solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet** ←

→ **Solidaritet med kommande generationer** ←

→ **Solidaritet med världens alla människor** ←

En grön samhällsanalys bygger på en helhetssyn
– allt hänger ihop och är beroende av varandra.

Vi vill bryta ner alla diskriminerande och ohållbara maktstrukturer i samhället. Vi är ett feministiskt parti som arbetar målmedvetet för allas lika rätt och möjligheter att delta fullt ut i samhällsbygget.

Varje människa har rätt att vara och växa till den individ som hen vill vara. Vi är övertygade om att olikheter berikar och att mångfald, jämlikhet och jämställdhet är grunder för ett rättvist samhälle. Tillsammans kan vi skapa framtidstro och livskvalitet.

Förändringar kräver engagemang men hela ansvaret kan inte ligga på enskilda individer. Samhället är något människor skapar tillsammans. Politiken är nyckeln till förändring och måste visa vägen till ett hållbart samhälle.

Vi tror på mångfald, och det är en av den gröna rörelsens styrkor. Det finns många sätt att vara grön på. Vi förenas av den gemensamma uppgiften att forma vårt samhälle för en ny tid. Vi välkomnar alla som vill vara med i detta arbete.

FRAMTIDSVISION 2014-2018

Detta är Miljöpartiet de gröna i Sundsvalls handlingsprogram som beskriver hur vi vill att Sundsvalls kommun ska utvecklas. Grunderna i den gröna ideologin och den rikstäckande och globala politiken finns att läsa om på:
mp.se/om/partiprogram

ETT VÄXANDE OCH KREATIVT SAMHÄLLE

En kreativ skola.....	5
Uppmuntra entreprenörskap	6
Fler i arbete	7
Ett hållbart arbetsliv	7

ETT LÅNGSIKTIGT HÅLLBART SAMHÄLLE

Ett fossilfritt Sundsvall	9
Ett ekologiskt Sundsvall	10
Ett Sundsvall där vi vårdar vår natur	10
Ett energieffektivare Sundsvall	11
Ett Sundsvall där allt återanvänds	11
Ett förnybart Sundsvall	11

EN LEVANDE STAD OCH LANDSBYGD

En levande stad	13
En levande landsbygd	14
Fler bostäder	15
Kollektivtrafik och grönare transporter	15
Vatten och avlopp	16

ETT SAMHÄLLE FÖR ALLA MÄNNISKOR

Öppenhet och respekt	19
Barn och ungdomar	20
Familjen	20
Äldre	21
Omsorg	21
Delaktighet i samhället	22

FÖR VÄLBEFINNANDE OCH ETT AKTIVT LIV

Nyskapande kultur och idrott	25
Aktiv fritid och hälsa	26
Rikare friluftsliv och turism	26

ETT VÄXANDE OCH KREATIVT SAMHÄLLE

Sundsvall ska vara attraktivt att växa i, där människor kan arbeta och studera och där varje individs fulla potential tas tillvara.

**Vi vill ha en skola med individualiserat lärande, där nyfikenhet och kreativitet uppmuntras och där barns och ungas självkänsla stärks. En skola med visionära, pedagogiska och drivande skolledare som, tillsammans med lärare och annan personal, elever och föräldrar, formar skolan ur ett helhetsperspektiv. Detta bidrar till att vi inom Sundsvalls skolor når bättre skolresultat och starkt minskar antalet elever som i förtid ger upp sina studier. Skolan ska ge varje barn möjlighet att "vara sig själv" och växa till den hen vill vara. Det ska inte finnas lyckade och misslyckade elever, inte heller bra eller dåliga skolor.
Alla har rätt att lyckas och utvecklas i skolan.**

Kommunen ska arbeta för ett utmärkt näringslivsklimat genom att skapa goda förutsättningar för entreprenörskap och främja jobb. Sundsvall ska vara initiativtagare och främja regionalt samarbete för hållbar tillväxt. Miljöpartiet vill stimulera tjänstesektorn för en mer hållbar konsumtion.

EN KREATIV SKOLA. MILJÖPARTIET VILL:

- Uppmuntra olika synsätt och pedagogiska idéer inom skolan.
- Minska storleken på barngrupper och klasser i förskola, grundskola och på gymnasiet.
- Förstärka dialogen mellan lärare, elever och föräldrar för att utveckla de individuella läroprocesserna.
- Arbeta för att eleverna får större möjlighet att utöva fysisk aktivitet för bättre hälsa och inläring.
- Att jämställdhet, jämlikhet och hållbarhetsfrågor ingår i lärarnas kompetensutveckling.
- Alla elever ska ha tillgång till kuratorer, specialpedagoger/speciallärare, skolpsykologer, skolsköterska, samt studieoch yrkesvägledare. Speciallärarnas och specialpedagogernas arbete ska integreras i den dagliga skolundervisningen.
- Alla vuxna i skolan bär ansvaret för att aktivt arbeta för nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. Kompetensutveckling och stöd ges för att kunna uppfylla målet.
- Att barn och ungdomar med särskilda behov ska prioriteras både under och efter skoltid. Därför måste samarbetet mellan skola, föräldrar och socialtjänsten stärkas.

- Stärka samarbetet mellan förskollärare och lärare i grundskolan.
- Förbättra samarbetet mellan Barn- och utbildningsnämnden och Socialnämnden.
- Fortsätta samarbetet mellan skolor i länet.
- Förbättra samarbetet mellan gymnasieskolan och KOMVUX genom att samordna lektioner.
- Stärka samarbetet mellan de kommunala skolorna och friskolor.
- Förbättra kontakten mellan arbetsmarknaden och grund- och gymnasieskolan.
- Uppmuntra flera förskolor att bli Grönflaggcertifierade.
- Stötta lärarna i deras arbete mot en mer individanpassad skola.
- Att Kulturskolan ska fortsätta vara kostnadsfri.
- Ge kommunalt stöd till ideella föreningar som tillhandahåller läxhjälp åt elever.
- Införa frukost i grundskolan för de elever som önskar samt frukt under dagen till alla elever.

UPPMUNTRA ENTREPRENÖRSKAP. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för att kommunen uppmuntrar etablering av nya små och lokala företag och erbjuder nätverkande, utbildning, rådgivning och stöd.
- Fortsätta satsa på miljöcoaching av företag.
- Att miljöteknikföretag (Clean Tech) uppmärksammas och stöds i kommunen och regionen.
- Att kommunen främjar tillkomsten av, och uppmuntrar, socialt företagande och kooperativ drivna av kvinnor, nya svenskar och unga inom den sociala ekonomin och de kreativa näringarna.
- Arbeta för att föreningar och kooperativ uppmuntras att ta ansvar för närliggande verksamheter, exempelvis fritidsverksamhet, viss omsorg och skötsel av mindre anläggningar.

FLER I ARBETE. MILJÖPARTIET VILL:

- Stötta ungdomar som saknar gymnasieexamen genom att samverka med Arbetsförmedlingen om lärlings- och praktikplatser.
- Arbeta för att förstärka vuxenutbildningens roll och matcha kursutbudet mot behoven på arbetsmarknaden.
- Att SFI ska vara ett viktigt verktyg för att korta tiden till jobb. Utbildningen ska vara anpassad efter målgrupp och erbjuda andra alternativ till inläring av språk, så som till exempel "att lära genom att göra".
- Validering och bättre kartläggning ska effektiviseras och ge en individanpassad utbildning i svenska språket.
- Satsa på sommarjobb för ungdomar.

ETT HÅLLBART ARBETSLIV. MILJÖPARTIET VILL:

- Fortsätta arbeta för ökad livskvalitet, hållbarhet och fler jobb genom arbetstidsförkortning.
- Satsa på vidareutbildning och kompetensutveckling av personal och chefer.
- Minska antalet timvikarier i kommunens organisation och ge dem rimliga villkor.
- Arbeta för att kommunens arbetsplatser ska vara förebilder och ha en god arbetsmiljö utan diskriminering.
- Arbeta aktivt med jämställdhets- och mångfaldspolicies i kommunens verksamheter.
- Att kommunen uppmuntrar och stödjer alla medarbetare som vill bli tobaksfria.

ETT LÅNGSIKTIGT HÅLLBART SAMHÄLLE

Miljöpartiet arbetar för ett långsiktigt hållbart Sundsvall där energin används klokare. Genom att utveckla den fossilfria tekniken har vi i Sundsvall goda förutsättningar att stärka vår internationella konkurrenskraft. Vi vill ha en grön omställning av hela samhälle i enlighet med Agenda 21.

Sveriges utsläpp måste minska kraftigt de kommande åren. Ett minimikrav är att klara EU:s klimatmål till 2050. För detta behövs politisk vilja som underlättar en omställning mot en mer hållbar livsstil. För att minska vårt ekologiska avtryck och säkerställa framtida mat tillgång ska en större andel av det vi konsumerar vara lokalproducerat. Köttets påverkan på klimatet är stor därför behöver vi äta mer vegetariskt.

Sundsvalls kommun ska på ett aktivt sätt värna våra värdefulla naturmiljöer som har betydelse för friluftslivet. Växtmiljöer som har ett viktigt ekologiskt värde med hotade arter behöver få skydd. Avfallsmängderna och spridningen av miljögifter måste minska och återanvändning och återvinning öka för att förebygga framtida miljöproblem.

ETT FOSSILFRITT SUNDSVALL. MILJÖPARTIET VILL:

- Att Sundsvalls kommun aktivt ska delta i utvecklingen av bränslen med icke fossilt ursprung, till exempel biogas.
- Att kommunala fordon som drivs med förnybara bränslen prioriteras vid upphandling.
- Arbeta för fler biogastankstationer i Sundsvalls kommun.
- Verka för att mer spillvärme från industrin ansluts till fjärrvärmennätet.
- Arbeta för åtgärder som ur ett
- folkhälsoperspektiv ger bättre luft i Sundsvall och som går längre än att uppfylla dagens miljö kvalitetsnormer.
- Verka för att tunga transporter ska ske per järnväg och via sjötransporter.
- Att kommunen aktivt deltar i olika nätverk mellan kommuner för ett långsiktigt hållbart klimat.
- Att all el som konsumeras av Sundsvalls kommun ska vara ”Bra miljöval”. Kommunen ska ställa sig kritisk till nybyggen av kärnkraft av princip.

ETT EKOLOGISKT SUNDSVALL. MILJÖPARTIET VILL:

- Att miljökrav beaktas och skärps vid alla kommunens inköp och upphandlingar.
- Öka andelen ekologiska och närproducerade matvaror i kommunens verksamheter.
- Arbeta för att varor som upphandlas av kommunen ska vara rättvisemärkta. Göra Sundsvall till en Fairtrade City.
- Införa minst en köttfri dag per vecka i alla kommunens verksamheter och utveckla en upphandlingspolicy som också tar hänsyn till djurskydd.
- Uppmuntra odling i tätorter.

ETT SUNDSVALL DÄR VI VÅRDAR VÅR NATUR. MILJÖPARTIET VILL:

- Att den senaste forskningen om hållbart skogsbruk och social naturvård i bostadsnära skogar, till exempel hyggesfritt skogsbruk, ska beaktas vid skötseln av kommunens skogar.
- Ta fram naturvårdsanpassade instruktioner för skötsel av kommunens parker och tätortsnära ängsområden.
- Arbeta för kommunalt samarbete med forskare för att utveckla metoder för att rena och återställa förorenade områden inom kommunen.
- Miljönämnden även fortsättningsvis ska ha huvudansvar för naturvård i bred och positiv samverkan med Stadsbyggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden och andra aktörer.
- Värna om miljömålet "Levande sjöar och vattendrag".
- Att Sundsvalls Naturskyddsfond vid behov tillförs medel från överskott i kommunens skogsbruk och/eller medel vid markförsäljningar och/eller medel som kompensation vid större naturexploateringar typ Logistikparken i Petersvik.
- Att fisktrappor bör tillskapas förbi dammar och kraftverk då kraftverksdammar utgör hinder för de fiskarter som företar vandringar.
- Att, vid etableringar av gruvor i Sundsvalls kommun, ska miljöhänsyn väga tyngre än kortsiktiga exploateringsintressen.

ETT ENERGIEFFEKTIVARE SUNDSVALL. MILJÖPARTIET VILL:

- Fortsätta energieffektivisera byggnader och verksamheter i Sundsvalls kommun.
- Vid byggplanering och vid nybyggnation bara bygga lågenergihus med hållbara och giftfria metoder och material.
- Skapa incitament för energihushållning och minimering av lokalytor inom kommunens verksamheter.
- Stadsplanera för minimerad energianvändning genom en förtätning av bostäder, arbetsplatser och service.
- Arbeta för att öka kunskapen om energibesparingar, genom att stärka energirådgivningens roll.

ETT SUNDSVALL DÄR ALLT ÅTERANVÄNDS. MILJÖPARTIET VILL:

- Vid kommunal upphandling välja återanvändbara produkter framför engångsartiklar.
- Främja återbruk inom kommunens verksamheter.
- Arbeta för att uppföljning sker av kommunens Avfallsplan som syftar till att minska avfallsmängderna, öka återvinning och återanvändning.
- Verka för att näringsämnen i aska från biobränsleledning återförs till skogen.

ETT FÖRNYBART SUNDSVALL. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för att fler vindkraftverk byggs i kommunen. Att Sundsvalls kommun och dess bolag bygger vindkraft för egen förbrukning.
- Att Sundsvall Energi ska kunna erbjuda sina kunder andelsägd vindkraft.
- Att kommunen satsar på solenergi och annan förnybar energi på egna fastigheter och uppmuntrar användning av sådan energi även bland privatpersoner och fastighetsägare.
- Behålla Sundsvalls Energi AB i kommunal ägo för att säkerställa en hållbar energiomställning.
- Uppmuntra Mittuniversitetet och industrier att samarbeta med kommunen för att utveckla effektiv energiteknik.

EN LEVANDE STAD OCH LANDSBYGD

Miljöpartiet de gröna vill skapa en levande, grön och upplevelserik kommun där människan står i centrum vare sig du bor i staden eller på landsbygden. Vi vill att Sundsvall ska ha ett myllrande stadsliv genom att planera om staden så att den bidrar till spontanitet och liv. Sundsvall ska erbjuda attraktiva, klimatneutrala och goda bostäder för alla. Dessa ska ligga nära service, arbetsplatser och grönområden.

Vi vill ha en levande landsbygd och stad som erbjuder attraktiva miljöer med närhet till friluftsliv och rekreation. För detta behöver vi utveckla en utbyggd och väl fungerande hållbar infrastruktur där människor upplever att det är enklare att gå, cykla och åka kollektivt. Att människor vill flytta till och kan bo på landsbygden är viktigt för att vitalisera den.

Den lokala landsbygden måste i framtiden i högre grad kunna försörja oss med livsmedel för att minska transporterens påverkan på klimat och miljö.

EN LEVANDE STAD. MILJÖPARTIET VILL:

- Satsa på ekologiskt och socialt hållbar planering med sammanhängande och tillräckligt breda gröna stråk i olika riktningar.
- Att nya bostadsområden byggs i de stråk där busslinjer redan finns eller där nya kan anläggas.
- Att Selångersåns stränder ska fortsätta att utvecklas som gröna stråk västerut. Med fler och mer sammanhängande parkområden skapas oaser för människor att röra sig i.
- Planera in mer grönska i staden och att nybyggnation inte sker på parkmark.
- Arbeta för att tillgängliggöra stadens gaturum för människor genom att minska biltrafiken och antalet parkeringar efter gatorna i centrum.
- Undersöka om Sundsvall kan få ett uthyrningssystem för korttidshyra av cykel.
- Bygga fler parkeringar vid stads-kärnans utkanter och erbjuda hyrcyklar i anslutning till dessa.
- Öka antalet cykelställ speciellt i centrum och vid bytespunkter med andra trafikslag.
- Omvandla fler gator till gågator, bredda trottoarer och bygga gångvägar som ska upplevas trygga, säkra och trivsamma. Att de kulturhistoriska värdena i vår stad värnas.

- Arbeta för fler säkra och tillgängliga lekplatser vid skolor, förskolor och i bostadsområden.
- Arbeta för trygga gator, torg och andra offentliga platser, även i kommundelscentra.
- Arbeta för minskade bullerstörningar i bostadsområden.
- Arbeta för ett sammanhållet cykelvägnät med separerade gång- och cykelvägar som binder samman omkringliggande stadsdelar med centrum för att främja cykelpendling.
- Bygga gångvägar så att fotgängare ges möjlighet att ta den kortaste vägen.
- Förbättra trafikmiljön runt kommunens skolor och förskolor till exempel genom att skapa lågfartszoner eller bilfria zoner för att öka barnens säkerhet.
- Att de nya centrala hamnstadsdelarna bör öppnas för människor så att den gamla sjöstaden Sundsvall vänds mot havet igen.
- Utveckla de centrala hamnområdena till stadsdelar där gående prioriteras framför bilar.
- Arbeta för ett samarbete mellan kommun, handel och fastighetsägare för att såväl utveckla handeln som att erbjuda ett centrum präglat av nöje, upplevelser och kultur.
- Arbeta för att främja en mer konkurrenskraftig handel i stadskärnan genom att begränsa ytterligare expansion av extern detaljhandel i stadens utkanter.

EN LEVANDE LANDSBYGD. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för att bostäder, service och verksamheter utanför staden möjliggörs inom befolkningsstråken i inlandet och efter kusten i enlighet med kommunens landsbygdsprogram och översiktsplan.
- Att kommunen i samarbete med lokala initiativ arbetar för en levande landsbygd.
- Uppmuntra och förstärka bygdernas föreningsliv genom ökat föreningsstöd.
- Uppmuntra entreprenörskap, integration och rekreation/friluftsliv samt utveckla besöksnäringen med inriktning ekoturism.
- Förbättra landsbygdsvägarnas standard och tillhandlahålla vägbelysning där det är motiverat.
- Utveckla en mer flexibel kollektivtrafik på landsbygden. Exempelvis genom anropsstyrning och/eller upprättande av sambandscentral för bilpooler.

- Öka graden av självförsörjning i kommunen genom att stötta lokala lantbrukare att producera mer ekologisk mat som kommunen kan upphandla samt anordna mötesplatser för försäljning av lokala matvaror.
- Att naturmiljöer i närheten av tätorter på landsbygden bevaras och görs tillgängliga för människor.
- Arbeta för att uppmuntra utbildning i självhushållning både när det gäller mat och hantverk.
- Att Naturskolans KomUt ska uppmuntras också på landsbygden.
- Synliggöra sevärdheter av olika slag på landsbygden genom bättre skyltning.

FLER BOSTÄDER. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för fler bostäder i Sundsvalls centrum för att skapa en mer levande stad och för att främja lokal handel.
- Att jobb, service och rekreation ska finnas nära bostäderna.
- Fortsätta satsa på förtätning och blandat boende. Detta ger möjlighet till social trygghet, kollektivtrafik och minskat transportberoende.
- Fortsätta upprusta kommundelscentra.
- Behålla Mitthem i kommunal ägo för att kunna skapa fler hyresrätter. Vi vill främja ett mer sammanhållet samhälle där människor från olika samhällsgrupper, olika generationer och bakgrund, får möjlighet att mötas och bo nära varandra.
- Arbeta för att stimulera klimatsmart byggande, exempelvis lågenergihus.
- Satsa på åtgärder mot buller som kan komma från fläktar, trafik och annan verksamhet.
- Arbeta för socialt hållbart byggande i kommunen där människor från olika samhällsgrupper och generationer möts.

KOLLEKTIVTRAFIK OCH GRÖNARE TRANSPORTER. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för ett förverkligande av dubbelspår på Ostkustbanan Härnösand-Sundsvall-Gävle.
- Arbeta för att en nedsänkning av järnvägen genom Sundsvall ska med i Trafikverkets nationella transportplan.
- Driva på att bygga pendeltågsstationer i Njurunda och även Matfors.
- Driva på byggstart av triangelspåren i Bergsåker och Maland.
- Arbeta för fler pendlarparkeringar för cyklar och bilar i anslutning till busshållplatser och tågstationer.
- Arbeta för att uppmuntra klimatsmart resande genom följande prioritering: gång, cykel, kollektivtrafik, bil.
- Främja hållbar kollektivtrafik och kraftigt öka det kollektiva resandet i Sundsvall. Med utbyggd och billigare kollektivtrafik ska bilen inte vara det naturliga valet.
- Att Resecentrum ska bli en välfungerande knutpunkt för lokalbuss, fjärrbuss, tåg och bilresenärer, cyklisterna och gångtrafikanterna.
- Att långväga godstransporter på väg överförs till järnväg.
- Vidareutveckla Green Highway-projektet med fler laddstationer för elbilar och tankstationer för biogas mellan Sundsvall, Östersund och Trondheim.

VATTEN OCH AVLOPP. MILJÖPARTIET VILL:

- Att kommunen ska planera för att rena även det befintliga dagvattnet med dagvatten-dammar samt se över ledningsnäten och lyfta ut dagvatten från spillvattennätet.
- Uppmuntra till alternativa avlopps-lösningar i områden där det förekommer enskilda avloppsanläggningar.
- Att dagvatten ska utredas tidigt i planarbetet för att ta hänsyn till framtida klimat.

Miljöpartiets språkrör
Gustav Fridolin och Åsa Romson

ETT SAMHÄLLE FÖR ALLA MÄNNISKOR

Miljöpartiet arbetar för en öppen kommun där alla får en plats i samhället oavsett ålder, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, könsidentitet eller sexuell läggning.

För att alla ska få en god livskvalitet krävs ett fritt samhälle med gemensamma grundvärderingar där alla har en okränkbar rätt att forma sitt liv oavsett bakgrund och förutsättningar.

Vi vill att människor ska känna egenmakt och inflytande över välfärden, vara aktiva och skapande och vilja och kunna ta ansvar. Detta skapar engagemang och en känsla av tillhörighet och gemenskap.

ÖPPENHET OCH RESPEKT. MILJÖPARTIET VILL:

- Att mångfald- och jämställdhetsperspektiv ska genomsyra hela kommunens verksamhet och vara ledande i integrationsarbetet.
- Att kompetens inom HBTQ (homo-, bi-, trans- och queerpersoner) ska krävas inom all kommunal verksamhet.
- Att chefer och personal i de kommunala verksamheterna aktivt ska arbeta för lika rätt och mot diskriminering.
- Att utbildning och annat stöd i ledarskap ska erbjudas för att möjliggöra ökat antal kvinnliga högre chefer inom de kommunala verksamheterna.
- Arbeta för goda förutsättningar för föreningar som skapar bryggor mellan olika samhällsgrupper.
- Öka kontakten mellan olika grupper i samhället genom att uppmuntra och utveckla platser där alla människor kan träffas.
- Ta fram en antidiskrimineringsklausul vid upphandlingar.
- Införa ett faddersystem för nya svenskar för att underlätta deras deltagande i det svenska samhället.
- Öka anslagen till Sundsvalls kvinno- och mansjourer.

BARN OCH UNGDOMAR. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för flera mötesplatser i hela Sundsvalls kommun för ungdomar och för ökat öppethållande av fritidsgårdar.
- Arbeta för en bättre samverkan mellan kommunen, föreningslivet och studieförbunden om fritidsverksamhet.
- Förbättra hjälpen till ungdomar som mår psykiskt dåligt.
- Att insatser för unga som lever under svåra förhållanden ska göras tidigt till exempel genom uppsökande verksamhet.
- Att ungdomar som uppvisar tecken på att falla in i kriminalitet eller drogmissbruk ska tidigt ges stöd på bred front genom en samverkan mellan skola, fritidssektor, socialtjänst, landsting, föreningar och anhöriga.
- Att utbildning om nättdroger erbjuds till ungdomsarbetare och föräldrar.
- Att ungdomar ska erbjudas drogfria arrangemang av god klass.
- Att ett ansvarigt team utses för att bevaka barns rättigheter och behov.
- Vidareutveckla den kommunala fonden för "Arbete och tidiga insatser" och ha uppföljning och förvaltningsöverskridande samarbete som riktlinje i arbetet.

FAMILJEN. MILJÖPARTIET VILL:

- Lägga fram riktlinjer för att kunna hantera och vid behov stödja komplexa familjekonstellationer på ett bättre sätt.
- Att kommunen ska kunna erbjuda heltidsförskoleplats för alla inklusive föräldralediga, arbetssökande och nya svenskar.
- Att missbrukande föräldrar erbjuds stöd, utbildning och rehabilitering.
- Att kommunen som arbetsgivare ska arbeta för att båda föräldrarna tar ut föräldraledighet.
- Att behov av barnomsorg på kvällar, helger och nätter tillgodoses genom att dygnet-runtförskolan får ökade resurser för att kunna ta emot fler barn.

ÄLDRE. MILJÖPARTIET VILL:

- Äldre inom äldreomsorgen ska ha rätt till regelbunden vistelse utomhus och i naturmiljö.
- Att specialiserade boenden exempelvis med husdjur eller med inriktning på kultur och språk ska utvecklas vidare.
- Arbeta förebyggande för att minska andelen olyckor minska andelen olyckor, övermedicinering och förbättra vårdhygienen på vårdboenden för att minska onödigt lidande.
- Att de anhöriga ska vara delaktiga och känna sig sedda.
- Arbeta för att fler trygghetsboenden byggs i Sundsvall.

OMSORG. MILJÖPARTIET VILL:

- Värna allas lika rätt till vård. sikt- och detaljplaner.
- Att kvalitet och trygghet alltid ställs före vinstintresse.
- Arbeta för att en helhetssyn för individen prioriteras med hänsyn till bakgrund och vårdbehov.
- Fortsätta att fördjupa samverkan mellan förvaltningar och nämnder så att förebyggande och rehabiliterande verksamheter förbättras.
- Att Socialnämnden ska vara en aktiv remissinstans för kommunens över-
- Samverka med och stödja frivilligorganisationer som verkar förebyggande och rehabiliterande.
- Arbeta för att uppnå målet nolltollerans mot hemlöshet i Sundsvall.
- Att behandlingsverksamheter ska utvärderas och väljas utifrån effekt.
- Att budgetansvaret för det kommunala försörjningsstödet tas av kommunstyrelsen.

DELAKTIGHET I SAMHÄLLET. MILJÖPARTIET VILL:

- Förstärka den kommunala demokratin genom att bland annat utveckla demokratiberedningen.
- Arbeta för att alla partier i kommunfullmäktige ska ha rätt till insynsplats i kommunstyrelsen.
- Värna yttrandefriheten för kommunanställda.
- Utveckla medborgarnas möjligheter att lämna medborgarförslag och utveckla medborgardialogen.
- Arbeta för att information och kommunikation mellan medborgare och kommunen blir lättillgänglig och förståelig. Öka transparensen till exempel genom att diarium och kommunens bokföring görs tillgänglig på nätet.
- Att utvärdering och uppföljning ska vara en viktig del av kommunens verksamhet.
- Förstärka Överförmyndarnämndens roll för att öka utsatta människors delaktighet i samhället.
- Göra försök med medborgarbudget för att involvera medborgare i beslutsprocesser.
- Att Sundsvalls kommun inom sin organisation strävar efter bred samverkan mellan förvaltningar och bolag och även med externa aktörer.
- Förebygga korruption inom kommunen.
- Att kommunens finanspolicy ska innehålla regler om etisk och miljömässigt hållbar placering.

Kandidater till kommunfullmäktige 2014, Maria Algotsson, Birgir Hjörleifsson, Johanna Thurðin, Agnes Johanson, Angel Villaverde, Tina Hellberg och Sture Norlin.

**FÖR VÄLBEFINNANDE
OCH ETT AKTIVT LIV**

**Kultur spelar en viktig roll i ett långsiktigt socialt hållbart samhälle.
Vi vill uppmuntra ett flödande kulturliv i vårt vardagliga liv.
Kultur på jämlika villkor och ett dynamiskt kulturliv med
många aktörer bidrar till att vitalisera samhället.**

**Möjligheter till rekreation, idrott, friluftsliv och meningsfull fritid bidrar till
att människor har god hälsa och mår bra. Det är viktigt att det finns goda
förutsättningar för såväl etablerade idrotter med många utövare som för
idrotter med färre utövare, spontanidrott, motion och lek.**

EN NYSKAPANDE KULTUR OCH IDROTT. MILJÖPARTIET VILL:

- Aktivt arbeta för att kommunen, inom kultur och idrott, ska värna demokratiska grundvärderingar som människans okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde och jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Främja nyskapande kultur.
- Främja ungas egna önskemål inom kultur och idrott.
- Arbeta för att prioritera renovering av nuvarande sport-, musik och kultur- anläggningar framför kostsam nybyggnation.
- Behålla museets utställningar avgiftsfria.
- Öka bibliotekens resurser till bland annat bokinköp och distribution av e-böcker samt behålla filialbibliotek och bokbussen.
- Stödja och uppmuntra idrottsföreningars Jämställdhets-, antidrog- och demokratiaktiviteter.
- Samarbeta med hembygdsgräddor och hembygdsföreningar för att utveckla och bevara ett levande kulturliv och för att värna vårt kulturarv.
- Ta fram ett nytt kulturmiljöprogram.
- Värna kulturevenemang i kommunens ytterområden.
- Ta tillvara Sundsvalls industrihistoria.
- Skapa bättre förutsättningar för amatörkultur.

AKTIV FRITID OCH HÄLSA. MILJÖPARTIET VILL:

- Arbeta för bostadsnära friluftsjaktiveriter och naturkontakt året runt.
- Behålla fritidsgårdarna öppna längre tid, även på sommaren. Öka personal-tätheten och återinför fältassistenter.
- Utveckla informationen om intres-santa utflyktsmål och evenemang i kommunen på Turistbyrån, Rese-centrum, Birsta och vid infartspark-eringar utanför centrala staden.
- Satsa på turism, friluftsliv och folk-hälsa i samband med lansering av St. Olofsleden både lokalt, nationellt och internationellt.
- Stödja den fortsatta utvecklingen av Kustvägenprojektet i Njurunda, där havsnära miljöer görs tillgängliga på naturens villkor samtidigt som lokalt näringsliv gynnas.

RIKARE FRILUFTSLIV OCH TURISM. MILJÖPARTIET VILL:

- Underhålla och tillgängliggöra rekrea-tionsområden med bland annat cykelvägar, vandringsleder, skidspår, vindskydd och utebad.
- Avsätta medel för att genomföra förslagen i den kommande friluftsliv- och naturvårdsplanen.
- Arbeta för att naturreservatet Norra stads-berget blir ett naturligt attrak-tionsområde för sundsvallsbor och turister och utveckla parkens möjligheter.
- Arbeta för kartläggning av vilka till-gångar kommunen har när det gäller opåverkade och tysta områden.
- Arbeta för utveckling av attraktion-erna Himlabadet, Kulturmagasinet, Södra berget och Svartviks industri-minnen med flera.
- Arbeta för att utveckla vandringsleder, fiske-, kust- och båt-turism på naturens villkor.
- Arbeta för att utveckla natur- och kul-turturismen i våra natur - och kultur-områden.
- Ta fram en turistutvecklingsstrategi.
- Bevara de stora rovdjuren björn, järv, lo och varg i våra skogar.
- Utveckla och bättre marknadsföra våra havs- och insjöbad.
- Utveckla campingturismen inom kommunen.
- Utnyttja snön under vintermånader till olika aktiviteter för barn i centrala lägen av staden, snökonst till exempel.

Ett lokalt handlingsprogram för Sundsvalls kommun
antaget av medlemmarna i Miljöpartiet de gröna
i Sundsvall den 5 maj 2014.

mp.se/sundsvall
E-post: sundsvall@mp.se

facebook.com/mpsundsvall

twitter.com/mp_sundsvall

miljöpartiet de gröna

SUNDSVALL